

Tommy - del 5

Rajakoski 19:e augusti 2007

Kjell började hämta sig en aning från chocken av synerna i ambulansen, han tittade ner på sina blöta byxor och skämdes. En riktig cowboy pissade aldrig ner sig, aldrig!

Rolle drogs som av en magisk kraft mot det blinkande korset på bakdäcket. När han kom riktigt nära såg han att det var fastpressat mellan mönstret på däcket men varför blinkade det?

Något började förtydligas i mörkret och han upptäckte att Kjell stod precis bakom honom.

Ovanför korset, uppe på däcket låg det något som såg ut som en mun, men en mun måste ha ett ansikte och ett ansikte en kropp, en människa har en kropp. Rolle kastade sig baklänges....

– Jävlar, jävlar oh fy fan.....

Nog hade Rolle sett många bilvrak men något liknande hade han aldrig sett. Det var bara ansiktsmusklerna kvar, allt skinn hade slitits bort. Det var fruktansvärt.

– Gå bort Kjell, gå bara bort och sätt dig i hytten.

Grabben gjorde förstås tvärtom och böjde sig ner för att kunna se bättre. Det som gjorde att korset blinkade var blod som droppade, mängder av blod pulserade ut genom Lisas mun.

Hela hon låg inklämd mellan stänkskärmen och däcket, med våldsam kraft hade hennes kropp pressats in i detta lilla utrymme. Ben och armar låg huller om buller. Den som senare skulle ta loss henne måste vara gjord av stål. Rolle tänkte att om en sådan person kommer från jobbet och frugan frågar hur dagen varit? Vad säger man då, jo tack jag plockade ut en kärring som pressats in mellan däcket och stänkskärmen, hon satt som fan förstår du, tog hela dagen.

Det blir väl någon stackars brandman från Pajala som får ta sig an det, stackars sate.

Kjell var fortfarande avtrubbad och kunde inte riktigt förstå vad det var han tittade på.

Det fanns vissa saker som antydde att det var en människa men ändå inte, det var blodigt och trasigt det kunde han se. Då fick han syn på grenen som stack ut mitt ovanför däcket och förstod att det var en rotvälta. Mörkret hade spelat honom ett spratt bara. Det var en rotvälta som kommit upp på vägen när ambulansen kört av vägen, det var den han kört över inte en kvinna. Lättad av sin förklaring tog han tag i grenen som lossnade förvånansvärt lätt och skulle precis slänga den i diket när han såg ett armbandsur runt grenen. Den hade även guldringar och längst ner på grenen fanns naglar som var röda.

Sakta gick sanningen upp för Kjell, det var inte en gren han höll i utan en kvinnoarm.

Tornedalen 1922

Juha försökte ta det lugnt med brännvinet men det smakade för gott, alldeles för gott. Elof hade tänt fotogenlyktan innan han gick. Det fanns lite björkved bredvid spisen som säkerligen skulle ta eld med lätthet. På bordet, bredvid påsen med torrkött låg en tändsticksask som såg bekant ut. Han höll fram asken i skenet av lyktan och såg direkt att det var ryska tändstickor.

Ett leende bredde ut sig på Juhas ansikte, som genom ett trolleri var han för en stund tillbaka i hembyn vid östra stranden av sjön Ladoga. För ett ögonblick skymtade han både sin mor och far om än vagt. De höll på med höbärgringen inför vintern, en tid då han hade trivts som bäst, då han fick jobba.

Med van hand slet han av lite näver från en av klabbarna och lade den sedan platt i eldstaden. Nävret knölade han ihop innan det placerades intill veden. Han letade fram några tunnare vedbitar och skar jack i dem med kniven som Elof hade gett till honom, och la dem snett ovanpå. Juha tog ut tre stickor, han visste hur urusla de var. Det sprakade till direkt om nävret och gula flammor slog upp. Han kände genast lukten från rökstrimlorna som smet utanför och njöt, det var näst tjära den godaste doft han visste. När han såg att elden tagit sig plockade han upp brännvinskruset från bordet och stjälppte i sig några duktiga klunkar. Ruset kom ganska fort och skänkte honom glädje blandat med melankoli. Han välkomnade tungsintheten då han fann en njutning i det, som om det var kopplat till hans livslust. De flesta människor trivs inte med att vara ensamma, de slutar helt enkelt att fungera som om de vore övergivna. Juha kände nästan tvärtom, det var avskildheten han närde sig av.

Någon kvinna hade han aldrig haft men djupt inne gnagde en längtan ändå. Fast vem skulle vilja ha honom, han var ju oftast inte värd mer än en byracka? Värmen strålade från eldstaden och hans fårade ansikte lös nästan gudalikt i skenet. 40 år och en fot i graven, nästa kalla vinter skulle nog bli hans sista.

Han skar tunna skivor av torrköttet och svalde dem hela. Kruset blev bara lättare vilket övergick till att bli ett orosmoment då törsten var stor. Tröttheten räddade honom dock i sista stund och letandet efter mer brännvin uteblev. Kudden kändes överkligt mjuk och trygg vilket fick honom att slappna av och somna.

Rajakoski 19:e augusti 2007

- Nu måste dom vara torra, bullrade Pekka.
- Han var ivrig att komma iväg så att Tommy inte skulle få för stort försprång. Då såg han något som glänste till på golvet när Leifs skugga passerade.
- Pekka böjde sig ner och kände med fingret.
- Det är ju färskt blod, är det ditt?
- Leif kom på att han glömt berätta om blodet och fruktade nu Pekkas bottenlösa vrede.
- Vaddå blod, sa Leif och spelade överraskad.
- Det är ju för fan en pöl med blod på golvet, har du inte sett det?
- Låt mig se, Leif böjde sig ner bredvid Pekka och strök sitt pekfinger över den mörkröda fläcken. Han gnuggade pekfinger och tumme mot varandra innan han utbrast med en förvånad min.
- Det är blod, det kan vara Tommys blod.
- Nä det är din morsas blod, klart som fan det är Tommys, Pekka var riktigt upphetsad av fyndet. Eftersom det inte hade koagulerat helt betydde det att Tommy var i närheten tänkte Pekka. Han kanske gömmer sig bara runt knuten.
- Nu räcker det med kläderna, få hit dom nu, han gestikulerade att Leif skulle skynda sig, Tommy kan vara här utanför.
- Leif visste att Tommy var långt borta eftersom nyckeln var tillbakalagd, hade han flytt i panik skulle han då låst och placerat nyckeln på regeln? Knappast men det skulle han inte berätta för Pekka. Leif tvivlade mer och mer på hans berättelse om vad som hade hänt vid ladan bakom scenen på festplatsen.
- Tror du han är på väg mot Lehtovaara? Pekka tittade manande på Leif
- Och gå över stormyren, nej det tror jag inte och springa runt tror jag inte heller.
- Vad säger du, vars är han på väg?
- Han kanske är på väg tillbaka till byn.
- Åh lägg av, varför skulle han det?
- För att göra det oväntade, är inte det rimligt?
- Det fanns något i Leifs tankebana, tänk om han hade vänt här vid kajan, sett oss komma hit på

säkert avstånd och sedan sprungit tillbaka, till sin bil. Pekka brottades med tankarna. Leif trodde inte heller att Tommy vänt och var på väg mot byn men han ville distrahera Pekka så att Tommy skulle få mer tid, han var övertygad om att något inte stämde.

Byn, den 9 – 10 juni 2006

Tommys händer darrade när han satt vid sitt lilla blå köksbord och åter läste den lilla meningen på den svagt rosafärgade lappen. Det fanns bara en förklaring till det här. Hans liebling, hans Sara, var tillbaka. Men var fanns hon? Hur kunde han få tag i henne? Varför hade hon bara lagt en lapp i brevlådan?

Tommy satt länge vid köksbordet och funderade på vad han skulle ta sig till. Det var sent på natten och ingenting han kunde göra just nu, det visste han. Så fort morgonen kom skulle han gå till Niklas och fråga honom om råd.

Det blev inte mycket sömn den natten. Det lilla sovloftet kändes plötsligt trångt och kvavt och Tommy vände och vred sig i sängen. Trots att han bara använde ett tunt lakan som täcke rann svetten utefter kroppen. Hon är tillbaka, hon är tillbaka, var det enda han kunde tänka.

Det spratt i hela kroppen av glädje, när Tommy sprang till Niklas och Annas gård nästa dag. Han skrek när han såg Niklas ute på gården.

– Niklas! Hon är tillbaka, hon är tillbaka!

– Vad är det du säger, Tommy? Vad svamlar du om?

– Alltså Sara är tillbaka, hon lämnade den här lappen i min brevlåda igår kväll!

– Vad är det här? Men är du säker på att det är hon då? Är det inte någon som vill retas med dig?

– Nej, hon är verkligen tillbaka. Det känner jag på mig, Niklas, jag bara vet det.

Niklas suckade och slog ut med armarna.

– Okej då, Anna hörde faktiskt ett rykte om att Sara var tillbaka i byn.

Tommy förstod ingenting. Var han den sista som fick veta att Sara var tillbaka?

– Va? Vad säger du? Varför har du inte sagt något tidigare?

– Men Tommy, det var bara ett rykte. Vi ville inte ge dig några förhoppningar om det inte var sant.

– Ja, men jag hade velat veta, det fattar du väl. Hörde hon nåt mer då, Anna? Fick hon veta var Sara höll till?

– Nja, inte direkt, men föräldrahemmet har ju stått tomt sedan pappan försvann spårlost.

– Ja, det är ju möjligt att hon har åkt dit nu när han har blivit dödförklarad sedan nåt år tillbaka.

Men vilken skit hon kommer tillbaka till. Minns du hur jävligt det såg ut där på slutet.

– Ja, fy fan, det var tidningar över hela golvet för att suga upp allt kattpiss. Porrtidningar vill jag minnas att det var.

– Mmm, det var det. Polisen fick ju anlita en städfirma för att sanera. Jag tar mig en sväng dit upp om det är okej?

– Visst, gör det du. Men bli inte för länge va, vi har hur mycket som helst att göra nu.

– Jag vet, jag tar mig bara en sväng. Är hon hemma så kan vi ju träffas sen.

Tommy satte sig i sin gamla röda Chevrolet som han och Niklas hade rustat upp. Suffletten hade han fällt ner nu när solen lyste från en molnfri himmel. En bit bort på vägen svängde han av till vänster och in på en gropig grusväg, han svängde ytterligare några gånger för att komma in på den lilla grusvägen som ledde till byn där Saras föräldrahem låg. Mitten av vägen var gräsbevuxen och kittlade bilens underrede. Vinden tog tag i Tommys halvlånga hår och han kände sig fri och glad. Tänk om hon faktiskt var tillbaka, tänk om Sara var här igen.

Huset låg längst bort i byn som bara bestod av elva hushåll. Flera av husen stod nu tomma, förutom några veckor under sommaren. Det var inte många som kunde bosätta sig så här avsides längre, även om de hade velat. Landsbygden skulle blomma hade regeringen sagt. Jo, visst blommade den. Åkrarna var överfulla av midsommarblomster, hundkex och smörblommor. Men knappt några människor eller djur syntes till. Tommy rycktes ur sina funderingar när han stannade bakom huset där Sara och hennes pappa hade bott.

Den röda färgen på husets väggar var solblekt och flagnad, två gamla Volvotraktorer från 70-talet stod parkerade i leran bakom huset. Däcken hade sjunkit ner en bra bit i den mjuka marken när fordonen inte använts på lång tid.

Han såg ingen bil på gården, inget liv syntes till. Men i fönstren hängde gardiner och några pelargoner lyste upp. Det var många år sedan det varit både gardiner och blommor i de här fönstren.

Tommy klev ur bilen. Hjärtat slog okontrollerat i bröstet och händerna kändes kalla och fuktiga när han gick upp för de tre trappstegen och fram till den gula ytterdörren. Sakta lyfte han handen och knackade på. Sekunderna förflöt i ultrarapid och det kändes som om han väntade i flera minuter. Men ingen kom och öppnade dörren. Missmodigt gick han mot bilen igen. Då kom han på att han skulle göra samma sak han, han skulle sätta en lapp på dörren. Om hon var tillbaka skulle han få veta det nu.

Med sin spretiga handstil skrev han "Kom till dansbanan på lördag. Vi ses!" Han skrev inte under med sitt namn, om hon hade skrivit lappen i hans brevlåda så skulle hon förstå.

Byn, 15 juni 2006

Veckan som följde var fruktansvärt plågsam och samtidigt fantastisk för Tommy. Han kunde inte tänka på någonting annat än liebling, Sara, han kanske äntligen skulle få träffa henne igen.

– Du Anna, skulle du inte kunna köpa lite nya kläder till mig om du ändå ska till stan idag, sa Tommy på fredagen.

– Okej då, men jag får ju alltid köpa åt både dig och Niklas. Jag förstår inte varför ni inte kan köpa kläder själva.

– Men du vet ju vad vi vill ha och så är det ju så jävla tråkigt att gå i affärer hela dagarna.

– Vadå hela dagarna, jag ska bara in några timmar.

– Men det känns som om det tar hela dagen om man är med.

– Ja, ja jag vet. Känns det nervöst nu då när du kanske får träffa Sara igen i morgon kväll?

– Ja, jo, jo, det känns jättenervöst faktiskt. Ingen har ju sett till henne under veckan, så jag vet ju inte om hon är hemma heller. Du har inte hört nåt?

– Nej, det är som om hon inte existerar i byn igen. Men du, jag hoppas att hon är tillbaka för din skull. Det verkar ha varit något väldigt speciellt mellan er.

– Åh, det var ju faktiskt bara en natt. Men det var något speciellt för mig, det var det ju. Jag kan bara inte glömma henne. Kanske det känns jättekonstigt om vi ses igen, men man måste ju ge det en chans. Livet är för kort för att man inte ska ge kärleken chansen när man hittar den.

- Ja, det är sant. Det var precis så jag tänkte när jag träffade Niklas. Ingenting i världen kunde få mig att slita mig ifrån honom.
- Visst var du förlovad va?
- Ja, jag var ju det. Men vad gjorde det, när jag hade träffat Niklas. Ingenting var sig likt från den dagen.
- Ja, han är en riktig vän Niklas. Men du köper en snygg skjorta åt mig då?
- Visst, visst Tommy, jag ska handla lite åt Niklas också.
- Tack.

Tommy försökte sig på att åka till affären i byn och handla mat på fredag eftermiddag. Hon måste ju ha mat, tänkte han, kanske hon är där just nu. Men det var bara de gamla vanliga tanterna som sände suktande blickar mot honom. Han visste att han hade en enorm dragningskraft på kvinnor, och i vanliga fall tyckte han att det var ganska roligt att flörta lite med byns damer när han gick på affären eller bara på en promenad genom det lilla centrumet. Men nu kändes deras blickar bara besvärande och han handlade bara mjölk och bröd och sedan stack han hem igen. Kollade brevlådan innan han gick in, men det fanns ingen ny lapp där.

Byn, 16 juni 2006

Niklas började bli lite irriterad på Tommy under lördagen.

- Alltså, nu är du borta igen Tommy! Ska vi ta in höet eller ska du stå där och drömma som en mått häst hela dagen?
- Förlåt, Niklas. Jag är så nervös för ikväll. Tänk om hon inte är på dansen, vad gör jag då? Och tänk om hon är där, vad gör jag då?
- Jag förstår. Det var ju ungefär så jag kände det med Anna också. Vi sågs ju bara på dansbanan i början och längtan till varje dans var som en hemsk knottplåga blandad med det härligaste pirr i kroppen.
- Jo, jag minns det. Du var ju helt borta då. Kunde inte ta dig för någonting. Men jag ska hjälpa till med höet, jag ska verkligen försöka.
- Okej, okej, men vi jobbar bara några timmar till. Sen går du hem och provar kläderna som Anna köpte. Vill du att vi ska följa med på dansen ikväll?
- Åh, ja, det kanske skulle hjälpa lite. Det var ju länge sedan ni var ut någonting också nu. Grannen kan säkert titta till djuren.
- Ja, jag ska prata med Anna. Det är ju ändå Zlips som spelar, hennes favoritband.

Tommy stod framför spegeln hemma i sitt lilla hus. Anna hade köpt fina kläder åt honom. Hon kunde sin sak när det gällde kläder den kvinnan, tänkte han. Men ändå var han inte nöjd med det han såg i spegeln. Skulle Sara verkligen gilla honom nu. Det hade gått 25 år och det syntes. Borta var den vältränade magen, den hade ersatts med en ny ganska mycket mjukare kudde. I det nötbruna håret syntes flera grå hårstrån. Åh, hon får väl ta mig som jag är, tänkte Tommy. Han drog borsten genom håret en sista gång. Hur skulle det bli ikväll? Han visste inte vad som skulle vara värst. Om hon var där eller inte.

Rajakoski 19:e augusti 2007.

Marja hade letat överallt efter Tommy men ingen visste var han var. Yrjö hade bara blängt på henne när hon frågade om han visste var sonen var. Den gamle mannen hade sett väldigt jäktad ut och vinglade betänkligt när han satte av med Hannes i hasorna. Jaha då får han väl skylla sig själv om han håller sig borta, tänkte Marja och gick mot scenen. Sune som spelade gitarr var ofta en reservplan. Hon tyckte mycket om honom men inte så att hon ville vara tillsammans med honom. Han var mer som en kompis men då och då passerade de kompisskapet och blev älskare. Sune hade aldrig ställt några krav på henne, som att vara tillsammans eller så. Ibland oroade det henne. Alla andra killar ville vara tillsammans redan efter första dejten. De ville låsa in henne som en värdefull juvel, något att skyta med. Hon hatade dessa killar och ibland önskade hon att hon inte var så snygg. Emellanåt funderade hon på hur det skulle vara att kanske ändå vara tillsammans med Sune, eller skulle magin försvinna då?

När hon kom fram till scenen nickade Sune åt henne och log, han var nog den coolaste kille hon kände. Inte bara för att han var en jävel på att spela gitarr men för hans otroliga charm. Och när hon var full blev hon ideligen genuint förälskad i Sune men dagen efter var dessa känslor oftast

helt borta. Sune bodde i Luleå och hon i Pajala så de hann inte träffas så ofta, men satt nästan varje kväll på nätet och chattade med varandra. Hon undrade varför han inte försökt att fånga henne, som alla andra karlar.

Kjell släppte Lisas arm instinktivt när han förstod vad det var. Den blottade axelleden gav ifrån sig ett ihåligt läte när den slog mot asfalten. Rolle såg att pojken inte klarade mer och försökte leda honom mot lastbilshytten, men åter igen var Kjell som fastvuxen på platsen. Hur kunde saker och ting bara urarta så som det har gjort? Varför hade Lisa helt plötsligt rusat ut på vägen, precis som om hon såg något hon ville ha? Korset, kan det ha varit hennes kors som hon tappat? Hur hade hon tappat det i så fall, och varför?

– Stanna här Kjell, jag ska bara kolla en grej.

Rolle gick mot däckets där korset satt inklämt i mönstret, han ville inte se Lisas hudlösa ansikte igen men han var tvungen. Blicken var sänkt mot marken när han gick runt bakändan på timmersläpet, musklerna var spända i försvar mot det otäcka som väntade. Det var blod överallt så något kors gick inte att se men han visste ungefär var det satt. Med fingrarna började han att leta i skårorna tills ett hårt spetsigt föremål tryckte mot ena fingertoppen. Han pressade in fingret bakom föremålet och drog men det satt för hårt. Någoting blänkte då till vid hans sida, det var Kjell som räckte fram sin Leatherman.

– Prova med den här.

– Ja, bra.

Korset lossnade lätt med hjälp av tången, halskedjan var av men hängde ändå kvar. Rolle strök smycket mot sina byxor för att få bort blodet men att läsa inskriptionen var omöjligt i det svaga ljuset. Plötsligt blänkte det till igen, Kjell hade även en maglite, en amerikansk ficklampa i sitt bälte.

"Anna Riistimella", Lisas mormor, då var det Lisas kors, alltså inget övernaturligt. Rolle kände en stor lättnad ända tills han stirrade rakt mot hennes före detta ansikte. Ögonen ville inte riktigt fokusera, det var som ett skydd.

Tornedalen, den 4:e september 1922

Elof vaknade tidigt, han hade drömt om den stora laxen som så många gånger förr. Den måste väga långt över 30 kilo, kanske närmare 40 kilo. En sådan stor fisk kunde familjen äta på i minst 20 dagar. Försiktigt klev han upp ur sängen för att inte väcka Laura. Hon kunde gott sova en stund till om hon skulle orka vara elak hela dagen, tänkte Elof när han stängde sovrumsdörren efter sig. Klockan var inte mer än halv sex när han tände upp vedspisen i det stora köket. Han stod länge och tittade ut genom fönstret, älven flöt sakta fram och lockade med sin blanka spegel. Om man var duktig på att läsa vattnet kunde man lätt se alla ståndplatserna. På ytan kunde man se små tecken som visade att det var en sten på botten några meter upp. Ibland var dessa tecken tydliga, ibland osynliga för ett otränat öga. Det berodde på vattenståndet, hur väl det gick att se dessa stenar. Han var så uppslukad av älven att han inte märkt att lilla Yrjö kommit in i köket, han stod bredvid sin far med nallen fastklämd mellan armen och kroppen.

– Nämen vem har vi här då, Elof log med hela ansiktet när han lyfte upp sin son och ställde honom på köksbänken.

– Pappa, den lilla pojken skruvade på sig.

– Ja Yrjö.

– Eh pappa.

– Ta god tid på dig att komma på vad du ska säga, du vet alltför många börjar prata innan dom tänkt klart, ja som dom i Stockholm till exempel. Elof skrattade högt åt sig själv.

Yrjö kom helt av sig, antagligen hade han inte något viktigt att säga ändå. Det var inte bara Elof som förfördes av älven, den verkade ha samma effekt på den lille pojken också. Ibland kunde Yrjö titta långa stunder, ofta mot samma plats, Ingmars nätsten.

– Nå, ser du något vid farbror Ingmars sten?

– Näe.

– Brukar du se något där?

– Jo.

– Vad ser du där då?

– Fiks

Yrjö var redan 3 år men en del ord hade han svårt för, vilket roade hans far.

– Vilken sorts fisk?

– Lask

Elof skrattade så innerligt att det snabbt övergick till en kraftig hostattack. Med kaffepannan i handen började han att veva och flaxa med armarna likt en nackad höna, alltmedan ansiktsfärgen gick från rött till lila. Ur pipen på pannan sprutade kaffet ut och målade mörkbruna konstverk på väggar och golv. Lilla Yrjö tittade med stora ögon på sin far innan han började skratta och klappa händerna. Elof hade inte lyckats ta ett riktigt andetag på flera minuter och en viss panik började blossa upp. Han släppte pannan och började banka med handen på bröstet som för att få slut på hostan. När det väl gav med sig var han så utmattad att han la sig raklång på golvet.

– Vad är det ni håller på med här, Lauras röst var hård och blicken knivskarp.

Hon stod länge i dörröppningen och studerade oredan som Elof ställt till med. Yrjö hade slutat skratta och tittade skamset ner i golvet från köksbänken där han stod.

– Vad i helskotta har det tagit åt dig Elof?

Elof hävde sig upp på ena armen flämtandes som en älghund i september.

– Jag fick en hostattack, den bara kom plötsligt och överraskade mig när jag höll i kaffepannan, Elof var fortfarande blålila i ansiktet.

– Jag har ju sagt att du ska hosta utomhus, vad är det i det du inte begriper?

– Men snälla Laura, jag hann inte ut, det kom så plötsligt.

Elof tittade mot Yrjö som var nära till gråt. När han fick ögonkontakt med grabben blinkade han med ena ögat och log i smyg. Pojken sken upp för en stund, lättad av faderns budskap.

– Nu sätter jag mig och läser en stund och när jag kommer tillbaka skall köket vara tipp topp, Laura vände bryskt på klacken och försvann mot sovrummet igen.

Hon kunde inte förstå varför hon gift sig med en sådan odugling som Elof.

– Är mamma arg? frågade Yrjö sin far.

– Jo mycket arg, men inte på dig, bara på mig, Elof lyfte ner sin pojke och bad han att gå till sitt rum och leka en stund.

Elof visste att han måste berätta för Laura om Juha, främlingen som kom kvällen innan. Hur skulle han lägga fram det för henne, och speciellt nu när han redan retat upp henne?

Rajakoski 19:e augusti 2007

Pekka hade fått på sig kläderna som fortfarande var fuktiga. Tyget hade bränts på flera ställen men det spelade ingen roll. Var Tommy på väg tillbaka mot byn eller hade han fortsatt mot Lehtovaara? Leif bommade igen dörren och låste hänglåset innan han gick mot boden för att lägga tillbaks nyckeln. Pekkas ögon blev mörkare för varje sekund, ilskan rev i hans själ. Mest för att han var tvungen att välja åt vilket håll de skulle gå, varför hade det valet plötsligt dykt upp. Leif, det var Leif som kom med förslaget. Varför gjorde han det, var han på Tommys sida helt plötslig?

– Säg mig Leif, varför kom du med idén att Tommy vänt och är på väg mot byn?

Leif stelnade till inne i boden när han hörde Pekkas fråga. Hur hade han listat ut det så fort eller överhuvudtaget listat ut det? Det är kanske nu man ska använda anfall som försvar tänkte Leif.

– Att bara följa givna alternativ ger inget spelrum, fortsätter han satsar han allt på ett kort, att han är mer uthållig. Men om han däremot vänder här när han sett oss i stugan får han ett enormt försprång. Det var bara det jag menade.

Pekka blev nu än mer förvirrad eftersom Leif hade en poäng i det han sa.

– Va fan vi går mot byn då.

Det kändes inte rätt i Pekkas huvud och motvilligt började han gå i östlig riktning men efter bara 100 meter stannade han.

– Det här går inte, det känns helt fel. Någonting säger mig att Tommy fortsatt mot Lehtovaara, Pekka hade bestämt sig för att vända om.

King tittade länge på sin husse och undrade säkert vad de höll på med. Leif visade med armen åt hunden att springa i förväg. Hade han haft geväret på axeln skulle King förstått att det var jakt, men inte på människa.

– Det finns en väg över myren, den är svår att finna men jag vet var den är, sa Pekka med blicken hela tiden framåt.

En väg över myren, vad svamlar han om tänkte Leif, det finns ingen väg över, var har han fått det ifrån? Lehtovuoma är den största myren på säkert 10 mils håll och vi får nog gå runt den som vi alltid gjort. Leif mindes historier om män som fastnat i myren när de dumdrigt valt att korsa

istället för att gå runt. Det sägs att deras desperata skrik hörs ibland under mörka höstnätter. Flera av de äldre i byn intygar att det är sant. Yrjö säger att han inte bara hört deras hjärtskärande skrik men även sett gestalter röra sig i rådimmans gräns. Trams tänkte Leif, det är bara spökhistorier för att skrämna barnen från att leka där, då myren var en mycket farlig lekplats. Han hade både sett och hört älgar som fastnat i myren och gått en plågsam död till mötes. Även om de velat hjälpa älgarna har de inte kunnat, man kommer inte ut på gungflyn utan att dras ner. Ibland funderade han på att det kunde ha varit harar som fångats av räven vid myrkanten. Den som någonsin hört en hare skrika vet hur fruktansvärt det låter. Om då luften var helt stilla och slöjor av dimma belystes av kvällssolen när räven tog haren är det förståeligt om till och med de tuffaste karlarna la benen på ryggen. Det kan ha varit så dessa historier kommit till.

– Vad är det för väg över myren du pratar om?

Pekka blängde snabbt på Leif innan han svarade.

– Det går en grusås nästan i mitten, följer man kammen tar man sig över utan problem, jag har gjort det flera gånger, senast på midsommardagen.

Hur kommer det sig att Leif aldrig hört talas om någon grusås under Lehtovuoma?

– Vem har visat den till dig, Leif tittade nyfiket åt Pekkas håll.

– Ingen.

– Ingen, nån måste ju ha visat den för dig eller hur?

– Nej

– Nä nu fattar jag ingenting

Pekka log, Leif tyckte han nästan såg mänsklig ut varje gång han log, fast det var långt emellan gångerna.

– Minns du när gubbarna från Australien var här och flög över byn, kors och tvärs i flera veckor?

– Jo det är klart jag minns det, vem gör inte det.

Gubbarna från Australien jobbade inom gruvindustrin och letade efter järn, koppar och guld.

Under flygplanet hängde en märklig grej som liknade en torped, det var en specialradar som såg ner i marken. För att det skulle fungera optimalt var de tvungna att flyga väldigt lågt. Det gick väl an för människorna men djuren stressades till döds. Flera hundar rymde och kom aldrig tillbaka, många blev odugliga i jakten och visade upp oförklarliga beteenden. En del fick de också avliva. Samerna försökte stämma gruvbolaget då flygningarna pågick mitt under kalvningen men regeringen var på gruvbolagets sida och avfärdade direkt alla anspråk på skadestånd. Kalvarna blev lätta byten för varg och räv när de irrade omkring helt försvarslösa.

– Jag drack några öl med en av gubbarna på bykrogen och frågade om hur de såg ut, ja alltså kartorna de fick fram över området. Allt var inlagt på dator så han tog med mig upp på sitt hotellrum. Av en händelse visade han upp en bild över Lehtovuoma och jag såg ett rött streck som klöv myren i två delar. Han berättade att det inte var en malmfyndighet utan att fast mark låg väldigt ytligt under myren, kanske bara en decimeter under mossan.

– Det var som fan, Leif tog av kepsen och kliade sig på hårbotten, det var som fan.

– Gubben skrev ut en karta åt mig och med hjälp av den har jag hittat vägen över myren.

– Man måste ju spara över en mil, eller mer, sa Leif och satte kepsen till rätta.

– Mycket mer, sa Pekka och njöt av sin triumf.

Sune la ifrån sig gitarren och hoppade ner från scenen, han var inte lika smidig som förr och Marja kunde inte låta bli att skratta.

– Vänta du bara, snart är du en gammal nucka med käpp, dundrade Sune.

– Aldrig, hon fortsatte att skratta högt.

Marjas jeans var tajta, nästan som om de var sydda på kroppen. De gröna ögonen tindrade bakom hennes mörka lockar, läpparna glänste röda. Även om Sune känt henne i så många år blev han lika hänförd av hennes skönhet varje gång de sågs. Två stora silverfärgade ringar hängde i hennes örsnibbar, delvis täckta av hennes axellånga hår. En sliten skinnjacka nådde nästan ner till byxlinningen, i glipan kunde Sune skönja hennes olivfärgade hud. Hur kunde hon se så exotisk ut, nästan som ett sydländskt utseende? Ett par högskaftade stövlar med klack fick henne att se längre ut, det var sällan hon gick i lågskor. Hon mötte Sune med öppna armar och gav honom en puss på kinden. Han kände genast blicken från Martin bränna i ryggen, likt knivar av avundsjuka.

– Har du tid en stund för mig? Marja log med sina överkligt vita tänder.

– Det är klart jag har.

– Bra, kom vi går bort en stund, jag vill fråga dig några saker.

Marja tog Sunes hand och ledde honom ut från det stora partytältet. Ett gäng med grabbar gjorde tummen upp till Sune när de såg dem hand i hand. Sune log generat men ändå med stolthet. De gick bort mot Tommys föräldrahem, den största gården i byn. Alla fönster hade markiser vilket skänkte hemmet en känsla av lyx. Stolparna som höll upp balkongen ovanför bron var av massiv ek, de hade kostat en förmögenhet men Yrjö ville ha dem och så blev det. Den gamla älghunden Lukas kämpade för att komma upp på sina ben när han såg Marja och Sune närma sig. Ett svagt skall var nog, han orkade inte mer, slutet för honom var nära.

– Du, umgicks du något med Tommy innan han stack, ni är väl ungefär samma ålder, eller hur? Marja tittade bedjande i Sunes ögon.

– Varför undrar du det? Sune tyckte frågan var konstig.

– Näe, jag såg honom här på festen och blev nyfiken bara.

Sune förstod nästan direkt vad hon menade med nyfiken, hon var intresserad av honom och det tyckte Sune var lite obekvämt. Det var alltid jobbigt att prata med henne om andra killar hon ville träffa. Han hade dock alltid lyckats hålla fasaden, trängt undan sina känslor för henne. Varför sa han inte rakt vad han kände för henne? Men det var liksom för sent, han skulle ha gjort det för flera år sedan.

– Vi gick på skolan tillsammans, han gick två klasser över mig. Sune vacklade med blicken.

– Jamen umgicks ni något? Marja var ivrig.

– Jo lite.

– Ska man stoppa in ett mynt någonstans för att få igång pratkvaren? Hon ryckte lätt i Sunes arm

– Hahaha jo kanske det. Han kunde inte hålla tillbaka leendet.

– Varför stack han då?
– Jag är inte säker men det sägs att han och Yrjö kom i luven på varandra.
Sune hade frågat mycket om Tommys försvinnande då när det hände för 25 år sedan men ingen verkade veta. Han hade till och med frågat både Yrjö och Gerda varför Tommy stuckit och vart han stuckit. De hade bara skakat på huvudena och sagt åt honom att inte fråga något mer. I morgon, om Tommy var kvar skulle han fråga honom själv.
– Har du haft någon kontakt med honom under alla dessa år?
– Nä, han bara dök upp nu på släkträffen.
Plötsligt klev Hannes ut ur Yrjös och Gerdas hus, därefter stängde någon dörren resolut bakom hans rygg.
Hannes gick sakta nerför trappan och förbi Sune och Marja utan att notera deras närvaro.
– Hannes, ropade Sune men utan reaktion.
Antingen var han full som en tuta vilket inte var helt omöjligt tänkte Sune – eller så har det hänt något, men vad?
– Kom vi går tillbaka, Sune tog nu Marjas hand och hon följde med om än lite motvilligt.
Allt det här märkliga kring Tommy gjorde henne bara mer intresserad av honom. Fast någonstans brann det ändå ett ljus för Sune, hon hade känslor för honom men var så gott som säker på att de var obesvarade.

Byn, kvällen den 16 juni 2006

För ovanlighetens skull tog Tommy bilen till dansen på lördagskvällen. Luften var ljummen och han lät suffletten var nere så att han kunde känna havsbrisen i håret. Han hämtade Niklas och Anna vid strax innan nio.
– Åh, vad kul det ska bli! Det var ju hur länge sedan som helst sen vi var ute, eller hur Niklas?
– Ja, det ska bli riktigt roligt det här. Och speciellt nu när det är Zlips som spelar också.
Tommy satt tyst medan de andra pladdrade på om alla de skulle träffa på dansen och om hur bra bandet var. Så här nervös hade han aldrig varit inför en dans. Tjejen i kassan tittade flörtigt på honom när han betalade, men det märkte han knappt ikväll. Hon såg sur ut och gav honom hans växel och satte en stämpel på hans högra handrygg. Tommy ryckte till när hon stämplade lite extra hårt.
– Man önskar ju att tjejerna kunde titta lite så där på en själv, skämtade Niklas
– Hörru du, du, akta dej så att jag inte dansar med alla andra utom dig ikväll, sa Anna lite retsamt och satte ett finger i magen på Niklas.
– Mmm, klämde Tommy fram
– Kom så går vi och dansar. Det är ju ingen idé att prata med Tommy nu. Han är ju helt borta.

Han såg henne inte först när han steg in på dansbanan. Hon är inte här, hon är inte här, hann han tänka flera gånger.

– Hej Tommy!
Tommy vaknade ur sina tankar och vände sig förvirrat om.
– Va, åh, eh, ursäkta, hej Elsa.
– Vad du verkar frånvarande då. Är det något speciellt?
– Nej, va, det är inget.

Han såg hennes hår först. Hon dansade med Evert och han såg henne bakifrån och följde efter i dansen. Hennes klänning var ganska kort och vit med gröna blommor. Den satt åt över hennes smala liv och gick sedan ut i en vid kjol, som en gammal vacker kaffekopp, tänkte Tommy. Hennes ben var lika vackra som när han först smekt dem, tänkte han, lika smala och brunbrända och fötterna så små och söta passade perfekt i ett par vita sandaler.

Evert snurrade runt och för några ögonblick möttes Tommys och Saras blickar. Efter så många års saknad ville Tommys ögon inte slita sig från Saras. Han tappade takten för några sekunder och han märkte hur Elsa blev irriterad. Så var Sara och Evert plötsligt borta, de hade försvunnit i folkhavet.

Jag måste hitta henne till nästa dans, tänkte Tommy. Det var första gången han tyckt att det var synd att en dans var två låtar när han dansade med Elsa. Han brukade tycka om att dansa med henne, men ikväll fanns det bara en han ville dansa med, liebling Sara.

Låten slutade och Tommy såg sig omkring, han såg inte till henne någonstans. Folk strömmade runt honom, pratade, skrattade och hittade någon ny att dansa med.

– Är det mig du letar efter?

Tommy vände sig om mot rösten som han längtat efter så länge.

– Ja, ja, det är det. Vill du dansa?

– Klart jag vill!

Orkestern började spela en av sina lugna låtar och Tommy lade sin arm runt Saras midja och förde henne en bit ut på dansgolvet. Det var som om alla människor runt omkring dem försvann.

Tommy kände det som om han och Sara existerade i en sfär som bara fanns runt dem.

Takten gungade mjukt fram, Tommy kände värmen från Saras kropp strömma mot honom, den var elektrisk. Han kunde inte få fram ett enda ord, inte nu, det fick komma sen. Det blev en liten paus mellan låtarna, men de släppte inte taget om varandra. Saras huvud nådde precis till Tommys kind och han kunde känna doften av hennes hår. Han andades försiktigt.

– Tack för dansen.

– Ska vi gå ut?

– Mmm, jag har bilen här utanför vi kan gå dit.

Tommy och Sara gick ut genom grindarna, över vägen och till gräsplätten som användes som parkering. Tommy steg in på förarsidan och Sara öppnade dörren till passagerarsidan och satte sig på sätet som var gjort som en soffa. Hon flyttade sig lite närmare Tommy och han kände en bekant värme sprida sig från henne till honom. Han visste inte riktigt vad som var rätt att säga efter så många år. Hon var om möjligt ännu vackrare nu än för trettio år sedan.

– Så du kom tillbaka till slut, sa han bara.

– Jo, jag gjorde det, svarade Sara och det märktes att hon också var osäker.

– Vad säger vi nu? Vad gör du nu för tiden? Varför hör du aldrig av dig?

Sara skrattade till och fortsatte Tommys Ledin-citat.

– Har du kvar din gamla adress?

– Ja, varför inte, det är en början i alla fall. Varför hörde du aldrig av dig? Jag visste inte vart du tog vägen. Det har inte gått en dag utan att jag har funderat på det.

– Jag visste inte om du ville att jag skulle höra av mig. Dessutom hade jag aldrig kunnat komma tillbaka så länge farsan levde. Du vet ju hur han var.

– Ja, han var ett praktsvin, det var han. Men hur var det med det där att han försvann? Jag hörde att han blev dödförklarad för något år sedan.

– Ja, det var en enorm lättnad när han äntligen dog, så att säga. Man vet ju inte vad som hände riktigt, men med alla spelskulder han hade så är det ju inte så konstigt om han blev mördad.

– Mördad? Ja, det har ju ryktats en hel del om det i Byn faktiskt. Det sägs att polisen vet vem som gjorde det också.

– Ja, det var ganska uppenbart faktiskt, men det fanns aldrig några bevis.

– Men tänk om han lever då?

– Äh, det är knappast troligt att han skulle dyka upp efter alla dessa år. Han skulle väl bli galen om han såg vad jag har gjort med huset.

– Har du gjort om det mycket? Ja, det var väl knappast beboligt som det var.

– Nä, jag har fått göra om en hel del. Jag hade en del pengar undanstoppade och dom har gått till hantverkare och möbler.

– Men nu kom vi från ämnet du. Du kunde ha skrivit till mig, du hade ju min adress.

Sara skruvade på sig och vände blicken mot den lilla ån som låg bakom en rad av alträd. Det verkade som om vattnets saktmodiga, bruna flöde hypnotiserade henne.

– Jag vet inte Tommy, när jag kom dit upp kändes allt det här så avlägset liksom. Jag ville lämna allt som hade med byn att göra bakom mig.

– Dit upp? Var har du varit egentligen?, Tommy fattade ingenting. Hade hon inte åkt till Stockholm som alla andra?

Sara fortsatte att stirra på den gröna ängen och det bruna vattnet.

– Jag bodde i Umeå nåt år och pluggade till bibliotekarie. Sen gick jag arbetslös i Umeå ett tag, läste lite strökurser och så fick jag till slut jobb i Ö-vik. Jag trivdes ganska bra där, men så bestämde kommunen att den filial där jag jobbade skulle läggas ner 1996 och då sökte jag jobb i Pajala. Jag fick jobbet och flyttade dit, för att ta den korta versionen.

Tommy kände en tagg i hjärtat när hon nämnde hans hemtrakter.

– I Pajala! Vet du inte att jag kommer därifrån? Sa jag aldrig det?, utropade Tommy.

Sara vände sig äntligen mot honom, men i hennes blick fanns bara en stor tomhet.

– Nej, tyvärr sa du aldrig att du kom därifrån. Hade jag vetat lite om din bakgrund kanske jag inte hade begått mitt livs värsta misstag.

– Va? Ja, det är ju inte helt kul däruppe, men du valde väl själv att stanna.

Även om han själv hade valt att lämna Tornedalen, kände han en stolthet över att komma därifrån. Ingen fick tala illa om hans hem.

– Jag menar inte själva Tornedalen. Jag älskar verkligen platsen och människorna, speciellt din mamma ska du veta. Det är din jävla kusin jag pratar om. Pekka.

– Va? Pekka. Vad har det svinet med dig att göra? Och min mamma, hur känner du henne?, frågade Tommy förvirrat.

– En fråga i taget Tommy! Jag vet inte vad jag föll för hos Pekka egentligen. Jag trodde väl att han var annorlunda än männen här nere. Men det visade sig att han var likadan, likadan som farsan. Och så var han så lik dig Tommy, kanske var det hans leende jag föll för, för att det liknade ditt så mycket. Han var jättegullig i början, när han var nykter. Brukade ge mig presenter och säga att jag var hans lilla kattunge. Men sen, sen bröt helvetet lös.

Tommy tittade först oförstående på Sara, kunde inte riktigt ta in att det var hon som varit Pekkas tjej. Det kändes helt överkligt. Hur kunde Pekka förstöra för honom till och med nu, när han var så långt hemifrån. Pekka lyckades alltid göra livet surt för honom, men nu hade den jäveln gått för långt. Tommy kände hur blodet kokade.

– Men Sara, jag vet inte vad jag ska säga. Jag visste att Pekka hade haft en tjej söderifrån, men jag visste inte att det var du. Ända sen mamma skrev om det så har jag tänkt på den stackars tjejen. Jag vet hur Pekka är, han har alltid varit sån.

Sara studerade åter de fridfullt betande korna på ängen, som om de hade en lugnande verkan på henne.

– Han slog mig inte så många gånger. Det var orden som sårade mest, tror jag. Och orden han fick mig att säga och tro på. Han fick mig att tro att jag var en fruktansvärt dålig människa vad jag än gjorde. Var vi på fest så fick jag alltid skäll när vi kom hem på kvällen. Till slut visste jag inte vad jag skulle göra så jag höll mig bakom honom hela tiden. Men inte ens det hjälpte, det var då han började kalla mig en feg hora och så kom slagen till slut. Det var faktiskt din mamma som hjälpte mig därifrån.

Vreden steg i Tommys kropp. Ingen fick göra så mot Sara, hans liebling, ingen. Jävla Pekka, jag ska fan ta dig, tänkte Tommy.

– Jo, hon skrev det. Att hon hade tagit honom på bar gärning. Hur gick det egentligen till?

Det var som om Sara skämdes, hon vågade inte se på Tommy när hon berättade.

– Hon kom på Pekka när han just kommit hem från jobbet en dag och var asförbannad för att han sa att folk hade sett mig på byn i klänning på dagen. Han skrek och kallade mig för de hemskaste saker, sa att jag bjöd ut mig till varenda karl i byn. Vi stod i köket med fönstret öppet och din mamma gick förbi. Modigare kvinna har jag aldrig sett, Tommy, du ska vara stolt över din mamma. Hon kom in genom köksdörren, just när Pekka tog tag om mitt hår och skulle släpa mig ut på gården. Hon sa inte ett ord, bara såg honom i ögonen tills han släppte taget och sprang ut. Än idag vet jag inte hur hon kunde ha sådan makt över honom. Hon tog hand om mig och stödde mig ut genom dörren. Hon visste att jag inte skulle kunna vara kvar där uppe, så hon ordnade så att jag skulle kunna åka till en gård för misshandlade kvinnor här nere i Hälsingland. Ingen av oss ville blanda in polisen.

– Mamma, ja, Pekka har varit rädd för henne sedan hon kom på honom när han våldtog en tjej jag var kär i när vi gick i gymnasiet. Pekka raggade upp henne i sin nya fina bil som han tjatat till sig av sin pappa och så tog han med henne till en jaktstuga och våldtog henne där. Mamma råkade passera stugan när hon plockade bär och hon såg alltihop. Jag vet inte vad hon gjorde med honom men sedan dess har Pekka varit rädd för mamma. Hon berättade om våldtäkten för mig och sa att jag inte skulle ha med Pekka att göra mer. Han hade ju lindat sina föräldrar runt lillfingret, så dom trodde ju att han var en ängel, och dom tror nog fortfarande att det är så. Han har alltid förstört för mig. Alla trodde att vi var vänner bara för att vi var släkt och såg så lika ut. Men Pekka har alltid hållit en fin fasad utåt och så är han helt annorlunda mot dem han vill plåga. Han har inga vänner, men många som han kontrollerar. Men nu ska jag ta han, det ska jag. Nån måste sätta stopp för den där rätten. Han har plågat mig hela livet den jäveln. Nu får det vara nog.

Tommy var ursinnig. Det var på sätt och vis okej att Pekka hade förstört för honom under hela uppväxten, men att han gett sig på Sara, det kunde Tommy bara inte tåla. Men Sara lade en varm, lugnande hand på hans.

– Stopp ett tag, Tommy. Du ska väl vara lite bättre än han ändå. Inte ska du åka upp dit för att slå Pekka sönder och samman. Jag är äntligen hel igen, men jag kan inte ge dig någonting nu Tommy, jag känner mig inte redo än, men jag vill gärna vara din vän.

– Mer än så hade jag inte förväntat mig efter alla dessa år. Att vara din vän skulle vara gott nog för mig. Jag trodde att du var gift och hade en hel hög med ungar.

Sara suckade djupt.

– Tack och lov för att det aldrig gick så långt med Pekka. Såna som han och farsan ska inte ha ungar. Kom nu, Tommy. Jag orkar inte prata om det här mera. Kan vi inte bara gå tillbaka till dansen och låtsas att allt är som vanligt ikväll. Jag har längtat så mycket efter det här.

– Självklart Sara, bara jag får sista dansen.

– Tommy, ingen annan kan få tag i mig då. Kom så gå vi in.

– Du, förresten, du kanske vill ha tillbaka den här. Tommy grävde i jeansfickan och fick upp den lilla medaljongen. Jag har sparat den i alla år, i fall du skulle komma tillbaka.

– Tommy, vet du att det var min mammas? Det var det finaste jag hade och jag ville inte att den skulle komma bort när jag åkte, så jag gav den till dig. Jag visste att du skulle ta hand om den. Den är din, vet du, den är säker hos dig.